

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII DLA GMINY I MIASTA CZERWIONKA-LESZCZYNY NA 2019 ROK

Wstęp

Alkohol według światowej Organizacji Zdrowia jest na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia populacji. W Europejskim Regionie WHO alkohol jest jedną z głównych przyczyn złego stanu zdrowia i przedwczesnych zgonów¹. Każdego roku z przyczyn bezpośrednio i pośrednio związanych z nadużywaniem alkoholu umiera w Polsce kilkanaście tysięcy osób. Nadużywanie jest jednym z głównych problemów społecznych. Nadużywanie alkoholu oraz używanie narkotyków prowadzi do szkód zdrowotnych oraz społecznych takich jak naruszenie zasad bezpieczeństwa publicznego, przestępstwa, wypadki samochodowe, przemoc w rodzinie, ubóstwo i bezrobocie. Szczególnie podatne na działanie alkoholu są osoby nastoletnie i dlatego picie alkoholu w młodym wieku zwiększa ryzyko uzależnienia w późniejszych okresach życia.

Im wcześniej następuje inicjacja alkoholowa, tym większe mogą być potencjalne szkody. Problemy związane z alkoholem powodują także wysokie koszty ekonomiczne ponoszone przez Państwo, szacowane na poziomie 1,3% PKB, tj. ok. 22,2 mld zł².

Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniem narkomanii należy do zadań własnych gminy³. Sednem Programu jest przeciwdziałanie uzależnieniom, których proces powstawania jest podobny niezależnie od substancji, która to uzależnienie wywołuje.

Wykaz zadań wskazanych w ustawach jest podstawą dla programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i skupia się wokół takich obszarów jak:

1. Zwiększanie dostępu do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków, osób zagrożonych uzależnieniem oraz udzielanie rodzinom, w których występują problemy uzależnienia, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.
2. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci i młodzieży uczestniczących w pozalekcyjnych programach profilaktycznych opiekuńczo-wychowawczych.
3. Inicjowanie działań zmierzających do kształtowania polityki lokalnej dotyczącej obrotu napojami alkoholowymi oraz ograniczania dostępu do alkoholu.
4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii.
5. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

¹ <http://who.un.org.pl/aktualnosci.php>

² Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2011 - 2015+ www.parpa.pl

³ Ustawa z dnia 26 października 1992 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. Z 2018r. Poz. 2137)

6. Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom tych osób dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz integrowanie ich ze środowiskiem lokalnym z wykorzystaniem pracy socjalnej, kontraktu socjalnego i programów profilaktycznych.

Do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych i integracją społecznych osób uzależnionych od alkoholu, a także przeciwdziałanie narkomanii oraz realizowanie zadań w zakresie wspierania rodziny. Zadania z zakresu zdrowia publicznego realizowane są między innymi poprzez działalność informacyjną, edukacyjną i zapobiegawczą, co przyczynia się do ograniczania używania alkoholu i narkotyków oraz związanych z tym problemów zdrowotnych i społecznych. Realizacja zadań prowadzona jest w postaci Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii, uchwalanego corocznie przez Radę Gminy. Program ten stanowi część Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych i uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2016-2020 (Dz.U z 2016r. Poz 1492). Jednym z celów operacyjnych tego programu jest profilaktyka i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi.

I. Diagnoza problemów uzależnień

W opracowaniu i planowaniu działań profilaktycznych i zmierzających do rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniami istotne jest identyfikacja skali tych problemów.

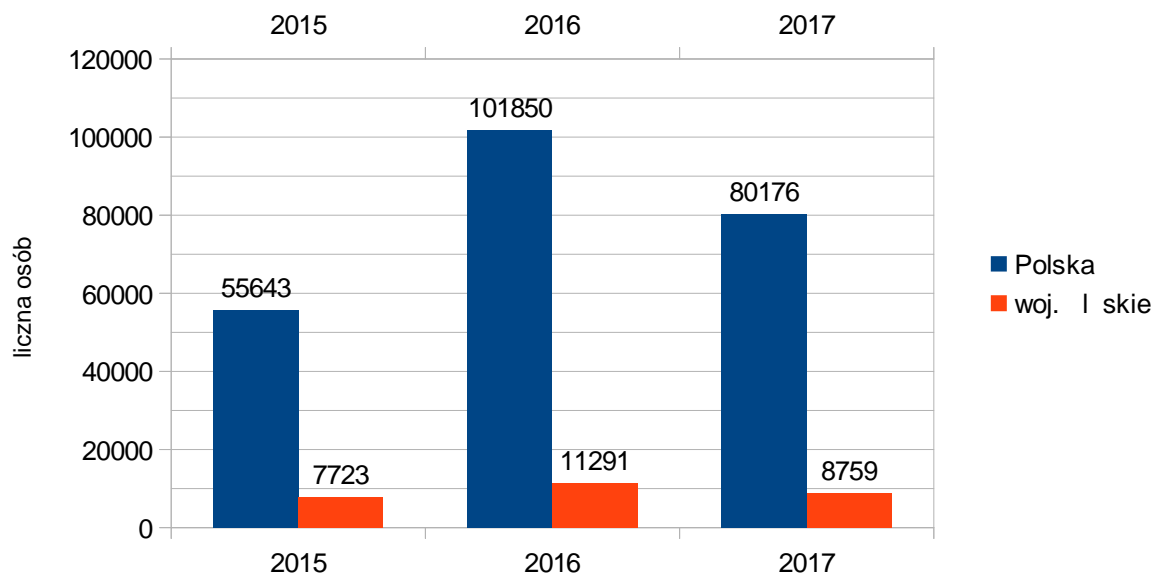
Zgodnie z danymi Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (ang. Organization for Economic Co-operation and Development, OECD) spożycie 100% alkoholu w Polsce wynosiło w 2013r. 10,8 l i było wyższe niż średnie spożycie alkoholu w krajach OECD (9,5l). Polska na tle innych krajów UE była jednym z nielicznych, w których spożycie alkoholu od 2000r. wyraźnie wzrosło. Statystyki wskazują, że w Polsce problemy alkoholowe przyjmują znaczącą wartość. Z danych GUS wynika, że w roku 2015 statystyczny Polak wypijał rocznie 80,7 l piwa wytwarzanego ze sferu, natomiast w roku 2017 było to już 98,5 l piwa na osobę. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2015 roku spożycie na 1 mieszkańca wynosiło 9,41l czystego alkoholu, w tym 62,6% stanowiło piwo, 27,6% napoje spirytusowe, a pozostałe 9,8% wino. W 2016r. spożycie średnio na 1 mieszkańca w litrach 100% alkoholu wynosiło 9,37 l, a w 2017r 9,45.

W województwie łódzkim, jak obrazuje poniższy wykres, w 2017r. w stosunku do 8 759 osób Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych podjęły czynności, zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu.

W 2016r. takie czynności podjęto wobec 11 291 osób, natomiast w 2015r. wobec 7 723 osób.

W skali całego kraju liczby te wskazują na podjęte czynności przez Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wobec 80176 osób w 2017r; 101850 w 2016r. oraz 55 643 w 2015r.⁴

⁴<http://www.parpa.pl/index.php/badania-i-informacje-statystyczne/statystyki>

Rysunek 1. Liczba os6b wobec kt6rych Komisje podj ę czynno ci
r6dŸ: PARPA

Problem alkoholowy w r6d m6dziej

Z przeprowadzonych ankiet w 2015r. w r6d m6dziej, wynika e stanu silnego upojenia alkoholem do wiadczyŸa, chocia raz w yciu, ponad jedna trzecia pi tnastuszeszennastolatk6w (36,9%) i prawie dwie trzecie uczni6w ze starszej grupy (64,4%). Upojenia alkoholowego do wiadczyŸo 12,5 % uczni6w trzecich klas gimnazj6w i 19,7% uczni6w drugich klas szk6yponadgimnazjalnych w okresie 30 dni od przeprowadzonych bada ⁵.

Problem narkomanii w r6d m6dziej

Raport G6wnego Inspektora Sanitarnego w sprawie rodk6w zast pczych i nowych substancji psychoaktywnych -+ STOP dopalaczom 2015-2016+, opublikowany na pocz tku 2017 roku, zawiera interesuj cy wynik og6lnopolskich bada ankietowych- m6dziej a dopalacze . postawy i zachowania+. Wyniki tych bada (przygotowanych przez Departament Nadzoru nad rodkami zast pczymi) wskazuj , e ju uczniowie maj do wiadczenie z u ywkami. Niemal co 4 ucze (co najmniej 22% uczni6w uczestnicz cych w badaniu) zadeklarowaŸkontakt z jak kolwiek postaci narkotykw6w lub dopalaczy, a do wiadczenia z dopalaczami byŸ wcze niej udziaŸem co 10- tego ucznia. Pierwsze kontakty z dopalaczami wskazuj na wiek 14-15 lat. Co 4 ucze za ywaŸ dopalacze zar6wno w ci gu ostatniego roku, jak i w ci gu ostatniego miesi ca⁶. W 2015 roku do O rodka Kontroli zatru w Warszawie z terenu caŸego kraju zostajŸ zg6szone Ÿ cznie 7248 przypadki interwencji medycznej, zwi zane z zatruciem lub

⁵ www.parpa.pl Krajowe Biuro ds. PrzeciwdziaŸania Narkomanii Pa stwowa Agencja Rozwi zywania Problem6w Alkoholowych Instytut Psychiatrii i Neurologii-Raport z og6lnopolskich bada ankietowych zrealizowanych w 2015 r.

⁶ zdrowiewciazy.pl/pdf/publikacje/gis_m6dziej_dopalacze.Pdf. M6dziej a dopalacze- Raport ko cowy. Centrum Bada Analiz Rynku

podejrzeniem zatrucia substancjami psychoaktywnymi. Największa liczba pochodziła z woj. łódzkiego(1854). W 2016 r. była liczba takich przypadków w skali kraju wynosiła 4369 przypadków, z tego 987 z woj. łódzkiego. Problem spożycia tzw. dopalaczy dotyczy głównie osób bardzo młodych. w grupie osób w wieku od 15 do 24 lat zatrucia stanowiły 58%.

Problemy uzależnienia na terenie Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny

Skala zjawiska objawia się m.in. poprzez różne problemy społeczne i zaburzenia przestrzegania norm społecznych. Uzależnienie od alkoholu członka rodziny powoduje nieprawidłowość w jego funkcjonowaniu. Wywiera negatywny wpływ na pozostałych członków rodziny, zarówno dorosłych jak i dzieci, przyczyniając się do powstania czy pogłębiania się innych problemów psychologicznych, społecznych oraz materialnych. W konsekwencji może prowadzić to do zachowań agresywnych, osłabienia funkcji opiekuńczych i wychowawczej rodziny. Uzależnienie jednego z członków rodziny prowadzi do problemu współuzależnienia pozostałych jej uczestników. Problemy uzależnienia często korelują z takimi problemami jak długotrwałe bezrobocie, przemoc, ubóstwo, wykluczenie społeczne, bezdomność i uwiadczenia się w statystykach działalności różnych instytucji.

W 2017r. z terenu Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny do Izby Wytrzeźwień przewieziono ogółem 146 osób⁷.

Dane pozyskiwane z poszczególnych instytucji:

Stróż Miejska w Czerwionce-Leszczynach w roku 2017r. ramach swoich kompetencji w sytuacjach związanych ze spożyciem alkoholu, podjęła następujące czynności:

- pouczono 9 osób, za spożycie alkoholu na terenie objętym zakazem,
- nałożono 2 mandaty karne na osoby, które nie przestrzegają ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- doprowadziła 6 osób do izby wytrzeźwień i 1 osobę do miejsca zamieszkania⁸.

Komisariat Policji w Czerwionce-Leszczynach - w 2017r. prowadziła 20 postępowań przygotowawczych w zakresie posiadania narkotyków oraz osiagnięcia korzyści majątkowej za udostępnienie narkotyków innej osobie. Zabezpieczono łącznie 361,9 g amfetaminy, 238,3 g marihuany, 108,5 g metaamfetaminy. Ujawniono 14 sprawców przestępstw

i czynów karalnych w/w przestępstw. Ponadto nałożono 227 mandatów karnych za czyny związane ze spożyciem alkoholu oraz zatrzymano 297 osób, w tym 7 nieletnich do wytrzeźwienia⁹.

Powiatowy Urząd Pracy. Szacunkowa stopa bezrobocia zarejestrowanego w Gminie w 2016r. wynosi ok. 10%¹⁰. W 2017r. ogółem z powiatu rybnickiego było zarejestrowanych 1230 osób, a stopa bezrobocia wynosiła tutaj 6,9 %. Z terenu Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny zarejestrowanych było 802 bezrobotnych¹¹.

W **Schronisku w Brata Alberta** w Przegdzie w 2017 r. przyjęto ogółem 189 osób bezdomnych, w tym z terenu Czerwionki-Leszczyny 61 osób. Szacuje się, że problemy ok.65 % osób bezdomnych mają związek z nadużyciem alkoholu¹².

⁷Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, źródło: PARPA G-1. 2017

⁸ tamże

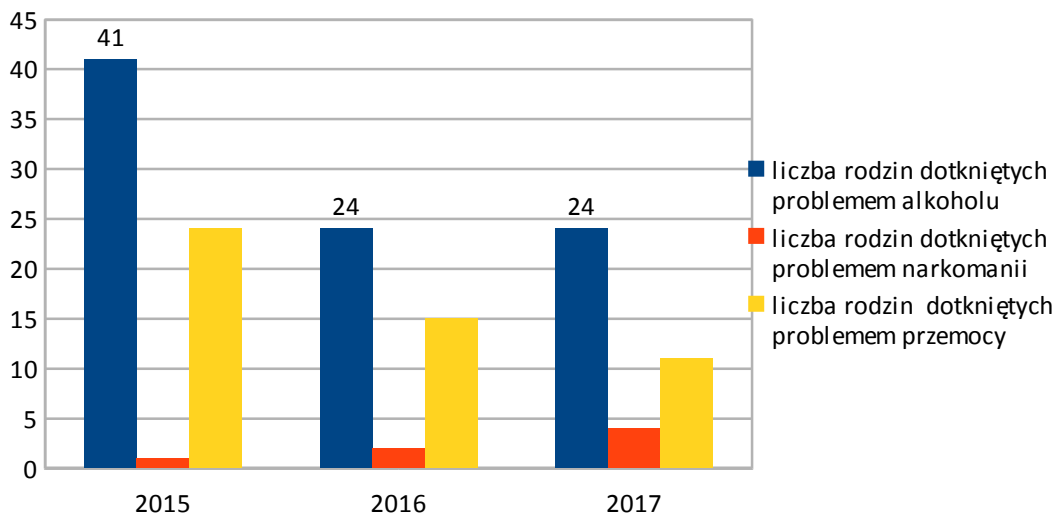
⁹Informacja udzielona przez KP w Czerwionce-Leszczynach

¹⁰http://www.polskawliczbach.pl/Czerwionka_Leszczyny

¹¹<https://www.czerwionka-leszczyny.pl/urząd/aktualności/PUP-i-OPS-dla-bezrobotnych>

¹² źródło: Statystyki Schroniska Brata Alberta w Przegdzie

O rodek Pomocy Społecznej w Czerwionce-Leszczynach w 2017 roku, na ogólnie liczb 548 rodzin (tj. 1.180 osób) korzystających z świadczenia Orodka Pomocy Społecznej, z powodu alkoholizmu co najmniej jednego członka rodziny, udzielono wsparcia 24 rodzinom (45 osób), co stanowi 4,4% wszystkich rodzin korzystających z świadczenia Orodka Pomocy Społecznej. Ponadto w czterech rodzinach odnotowano problemy z narkotykami. Natomiast ze względu na przemoc w rodzinie, z pomocy skorzystało 11 rodzin (32 osoby), co stanowi 2% wszystkich rodzin korzystających z pomocy społecznej¹³.

Rysunek 2: Liczba rodzin dotkniętych problemami uzależnienia
ródło: OPS Czerwionka-Leszczyny

Placówka Wsparcia Dziennego. Na terenie Czerwionki-Leszczyny istnieją dwie Placówki, w których realizowany jest program profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkotykami. W ramach zajęć organizowane są zajęcia opiekuńczo-wychowawcze, wspierające funkcjonowanie dziecka w rodzinie, ponadto są prowadzone zajęcia w ramach Klubu Młodzieżowego¹⁴.

Tabela nr 1

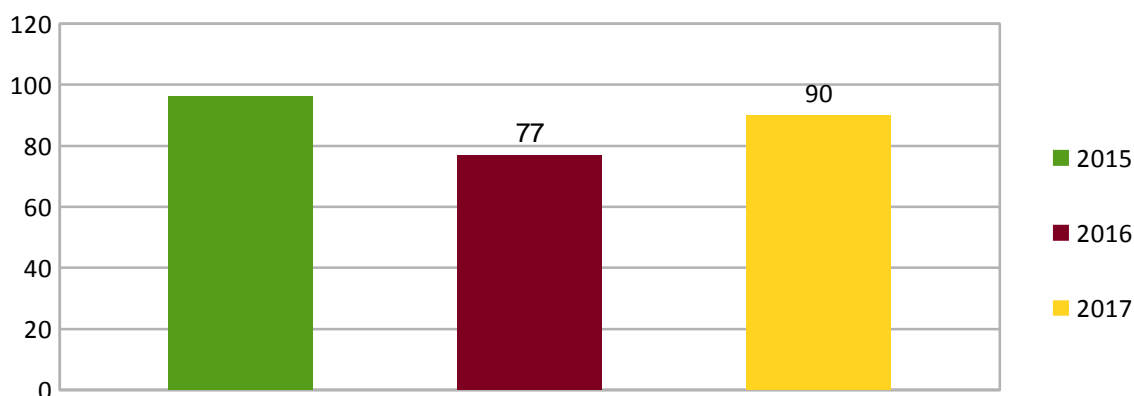
Dane	PWD-dzielnica Leszczyny	PWD-dzielnica Czerwionka
Ogólna liczba wychowanków placówek w 2017r.	87	72
Ogólna liczba uczestników Klubu Młodzieżowego w 2017r.	36 w tym: 15 osób niebędących wychowankami placówki	28 w tym 18 osób niebędących wychowankami placówki

¹³ ródło: OPS Czerwionka-Leszczyny -Sprawozdanie MRPPiPS- IV kwartał 2017

¹⁴<http://www.swietlicaczerwionka-leszczyny.pl/index.php>

ródj: wietlicaczerwionka-leszczyny.pl

Gminna Komisja Rozwi zywania Problemów Alkoholowych w Czerwionce-Leszczynach w 2017 r. przy j 90 wniosków o podj cie dzia w obec osób nadu ywaj cych alkoholu (w 2016 -77 wniosków, w 2015- 96 wniosków). Cz onkowie Gminnej Komisji Rozwi zywania Problemów Alkoholowych przeprowadzili z powodu problemu alkoholowego rozmowy z 124 osobami, w tym z 78 osobami z problemem alkoholowym i z 46 cz onkami ich rodzin. Do S du z y ono 32 wnioski o zobowi zanie do podj cia leczenia odwykowego. Gminna Komisja Rozwi zywania Problemów Alkoholowych skontrolowa 15 punktów sprzeda y napojów alkoholowych w sprawach przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia na sprzeda napojów alkoholowych¹⁵.

Rysunek 3: Liczba spraw zgłaszanych do GKRPA w Czerwionce-Leszczynach
ródj: GKRPA - sprawozdanie z dzia lno ci samorz dów PARPA

Ze statystyk **Gminnego Zespo u Interdyscyplinarnego ds Przeciwdzia nia Przemocy w Rodzinie** wynika, e wi kszo sprawców fizycznego lub psychicznego zn cania si nad cz onkami rodziny dzia pod wp ywem alkoholu lub innych rodków psychoaktywnych.

W 2017r do Przewodnicz cego Zespo u Interdyscyplinarnego wp y 99 nowych Niebieskich Kart z podejrzeniem wyst powania przemocy w rodzinie. W ramach udzia Cz onków GKRPA w posiedzeniach Grupy Roboczej, powo anej przez Przewodnicz cego Zespo u Interdyscyplinarnego, udzielono pomocy 44 rodzinom z problemem alkoholowym. Cz onkowie Komisji kontaktowali si z 50 osobami, w tym prowadzono rozmowy interwencyjne z 28 osobami, nadu ywaj cymi alkoholu w zwi zku ze stosowaniem przez nich przemocy.

Grupa Robocza do GKRPA zg osi 44 wnioski o podj cie dzia w obec osób podejrzanych o stosowanie przemocy i nadu ywaj cych alkoholu¹⁶.

W diagnozie skali problemów uzale nie nale y uwzgl dni , e zgromadzenie danych statystycznych nie daje rzeczywistego wyobra enia o dynamice zjawiska ze wzgl du na swra liwo + danych oraz fakt, e te same osoby mog by wykazywane przez ró ne podmioty dzia j ce w obszarze rozwi zywania problemów alkoholowych i narkotykowych.

¹⁵Sprawozdanie z dzia lno ci samorz dów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwi zywania problemów alkoholowych, PARPA G-1. 2017

¹⁶j.w

Z uwagi na korelację uzależnienia z innymi problemami staje się zasadne kontynuowanie działań na wielu obszarach, które przyczyniają się do zmniejszenia skali problemów uzależnień.

II. Rynek napojów alkoholowych

Wzrosty liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych uchwalony przez Radę Miejską w Czerwionce-Leszczynach wynosi 180, w tym limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych w tym dla lokali gastronomicznych - 60 punktów, a dla sklepów - 120 (sprzedaż spoza miejsc sprzedaży)¹⁷.

W Gminie liczba wszystkich punktów sprzedaży napojów alkoholowych wynosiła w 2017r. 139 (w tym: 40 lokali i 99 sklepów). Natomiast punktów sprzedaży napojów alkoholowych o zawartości alkoholu powyżej 18% było 104 (w tym: 21 lokali i 87 sklepów).

W 2016 r. liczba wszystkich punktów sprzedaży napojów alkoholowych wynosiła w gminie 146 (w tym: 45 lokali i 101 sklepów)¹⁸.

W 2017 r. wydano 158 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, w tym 17 dla lokali i 141 dla sklepów. Wydano 42 jednorazowych zwolnień na sprzedaż napojów alkoholowych w tym: dla 41 przedsiębiorców posiadających zezwolenia oraz dla 1 Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej. Wydano 35 decyzji o wygaśnięciu zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (w tym: 33 - likwidacja punktu).

Tabela nr 2

	2015	2016	2017
Liczba zezwoleń ogółem	65	83	158
Liczba jednorazowych zezwoleń	15	26	42
Liczba decyzji o wygaśnięciu zezwoleń	26	28	35

Źródło: sprawozdanie z działalności samorządów PARPA

III. Profilaktyka

W ramach profilaktyki, w 2017r. na terenie Gminy były prowadzone działania poprzez m.in. różnorodne formy doskonalenia i kształcenia kompetencji społecznych, edukacji w różnych grupach ryzyka, inicjowanie działań na rzecz trzeźwości i promocji zdrowia np.:

- prelekcje/ pogadanki/ wykłady dla dzieci i młodzieży, rodziców itp. + Współczesne Problemy Młodego Pokolenia+, w których wzięło udział 818 osób;
- prezentacja teatralnych programów profilaktycznych - „Kto jak nie Ja”, „Zamknięty rozdział” dla 517 uczniów i 19 nauczycieli.
- zajęcia pozalekcyjne (profilaktyczne) dla 844 dzieci, młodzieży,

¹⁷Uchwały Rady Miejskiej w Czerwionce-Leszczynach nr XXXVIII/428/09 z dnia 26.06.2009

¹⁸ Źródło: sprawozdanie PARPA- G1, sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie problemów alkoholowych za 2015-2017

- przeprowadzono konferencję sNowe narkotyki- mechanizmy działania, kluczowe zagrożenia, a zachowania agresywne+, w której uczestniczyło 95 rodziców,
- Komisariat Policji prowadzi profilaktyczną edukację społeczną na temat bezpieczeństwa na drogach,
- działania z zakresu edukacji publicznej: zakup plakatów, ulotek, prenumerata czasopism sRemedium+, sNiebieska Linia+, sWiat Problemów+,
- wymiana do wiadomości w rozwiązaniu problemów uzależnienia na poziomie lokalnym poprzez udział w I skim Forum Profilaktyki Uzależnienia,
- udział w ogólnopolskiej kampanii. sPostaw na rodzinę+, sZachowaj trze wy umysłu+
- współpraca z placówkami leczenia odwykowego w zakresie terapii oraz współpraca z Sędzią i biegłymi s dowymi,
- działalność Placówek Wsparcia Dziennego i Klubu Międzyowego,
- prowadzenie działań przez Zespół Interdyscyplinarny ds Przeciwdziałania Przemocy,
- prowadzenie kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania ze zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w 15 placówkach.

W obrębie Gminy działają trzy grupy samopomocowe, które organizują mityngi dla osób identyfikujących się z problemem alkoholowym. Grupa AA sKrokus+ i Grupa AA sSerce+ dla osób z problemem uzależnienia alkoholowego oraz grupa Al-Anon Godno dla członków rodzin, współzależnych.

IV. Podstawy prawne Programu

Opracowanie Programu oparto na Ustawie z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trze wości (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2137) oraz Ustawie z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2018 r. poz. 1030, z późn. zm.).

Z Ustaw tych wynika, że działania związane z profilaktyką oraz rozwiązaniem problemów alkoholowych i przeciwdziałaniem narkomanii realizowane są poprzez gminny program profilaktyki i rozwiązania problemów alkoholowych oraz program przeciwdziałania narkomanii.

Plan zadań zawartych w Programie ma uwzględniać zadania wynikające z w/w Ustaw oraz rekomendacje dokumentu Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020 przy tym Uchwały Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016r. (Dz.U.z 2016r. Poz. 1492). Ponadto wzięto pod uwagę zapisy Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020 (M.P. 2014 poz. 445) oraz zapisy ujęte w Programie Profilaktyki i rozwiązania problemów alkoholowych w woj. I skim na lata 2016-2020 (Uchwała Nr V/17/1/2016), Programem przeciwdziałania narkomanii w woj. I skim na lata 2017 -2020 (Uchwała Nr V/34/8/2017). Program wpisuje się w cele Gminnej Strategii Rozwiązania Problemów Społecznych na lata 2016 -2025, Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny na lata 2016-2020.

V. Odbiorcy Programu

Działania programu adresowane są do osób fizycznych i prawnych, realizujących zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii, a w szczególności do:

- dzieci i młodzieży, w tym z grup podwyższonego ryzyka
- osób uzależnionych i ich rodzin;
- osób doświadczających przemocy domowej oraz podejrzanych o stosowanie przemocy,
- osób zawodowo zajmujących się profilaktyką i problemami uzależnień.
- podmiotów publicznych, prywatnych, społecznych

Cele i założenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny

Cel główny: Profilaktyka i przeciwdziałanie problemom alkoholowym i związanym z użyciem substancji psychoaktywnych

Cel szczegółowy:

1. Zwiększenie skuteczności działań prowadzonych w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii
2. Ograniczanie skutków społecznych wynikających z zachowań ryzykownych nadużywania napojów alkoholowych i/lub używania innych substancji psychoaktywnych.
3. Zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy, oraz tworzenie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi problemami.
4. Konstruowanie i utrwalanie modelu trzeźwego stylu życia u osób nadużywających alkoholu oraz promowanie postaw abstynenckich.
5. Prowadzenie działań profilaktycznych i edukacyjnych w środowisku lokalnym w zakresie zagrożeń uzależnieniami ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży.
6. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób i rodzin z problemem uzależnień przez objęcie ich formami pomocy psychospołecznej i prawnej oraz zajęciami w grupach wsparcia
7. Eliminowanie z rynku alkoholowego naruszeń prawa, które wynika z przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
8. Wzrost poziomu wiedzy w zakresie profilaktyki oraz szkód wynikających z nadużywania alkoholu, stosowania rodków psychoaktywnych.

Wymiana doświadczeń w rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii na poziomie ogólnopolskim i lokalnym poprzez udział w śląskim Forum Profilaktyki Uzależnień”

Cele realizowane będą poprzez prowadzenie skoordynowanych działań profilaktycznych w oparciu o dotychczasowe doświadczenia w tym podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców oraz poprzez umacnianie i poszukiwanie nowych sposobów realizacji profilaktyki z obszaru uzależnień.

Założenia i cele Programu wynikają z ustaleń Ustawy (tj. Dz.U. 2018 poz. 2137) o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, która nakłada na gmin

obowi zek podejmowania działań m.in. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży. Cel podejmowanych działań w zakresie profilaktyki jest wspólny i obejmuje obie formy uzależnienia. Do osiągnięcia celów konieczne są inicjatywy wspierające działalność instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, prowadzącej do rozwiązywania problemów alkoholowych. Niezbędna jest współpraca pomiędzy instytucjami w celu zapewnienia większej pomocy osobom uzależnionym i ich rodzinom. Podniesienie poziomu wiedzy o konsekwencjach prawnych wynikających z nieprzestrzegania zapisów Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi wśród osób prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych oraz prowadzenie regularnej kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania zapisów Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Większe wydaje się kontynuowanie dobrych praktyk oraz poszukiwanie nowych form profilaktycznych.

V. Organizacja Programu

Dla osiągnięcia celów Programu zakłada się korzystanie z zasobów z uwzględnieniem możliwości, jakie posiada Gmina, w tym współpracę pomiędzy zobowiązanymi do realizowania działań profilaktycznych, dotychczasowymi partnerami prowadzonych działań z zakresu profilaktyki oraz poszukiwanie nowych form współpracy.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii jest realizowany przez:

- Urząd Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny poprzez dotacje, konkursy oraz inne formy.
 - Ośrodek Pomocy Społecznej poprzez działania komórek organizacyjnych i osób w zakresie wykonywania zadań przy realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii
 - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych m.in. przez prowadzenie procedury zobowiązującej do podjęcia leczenia wobec osób nadużywających alkoholu oraz kontrol punktów sprzedaży napojów alkoholowych, inicjowanie działań określonych w Programie.
- Ponadto przy realizacji zadań Programu mogą współpracować inne podmioty zajmujące się problematyką uzależnienia m.in.
- Placówki Oświatowe poprzez wpływ wychowawczy, edukacyjny na dzieci i młodzież;
 - Komisariat Policji . poprzez podejmowanie czynności wobec osób nadużywających alkoholu, zapewnienia bezpieczeństwa publicznego w celu zapewnienia większej pomocy osobom uzależnionym i ich rodzinom;
 - Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna . udzielanie pomocy rodzinom, a w szczególności dzieciom i młodzieży;
 - Poradnia Zdrowia Psychicznego działająca przy NZOZ s Medipoz+ - w zakresie udzielania konsultacji, poradnictwa psychologicznego, diagnostyki i terapii psychologicznej.
- Ewaluacja działań z lat poprzednich, wskazuje kierunek i priorytety dla planowanych obecnie działań .

VI. Zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwijania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii

Zwiększenie skuteczności działań prowadzonych w obszarze profilaktyki i rozwijania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii. Zwiększenie dostępu do opieki zdrowotnej i programów podnoszących jakość życia osób uciążliwie uzależnionych.

Współpraca z placówkami leczenia odwykowego;

Wspieranie działań placówek prowadzących leczenie, rehabilitację i programy ograniczania szkód zdrowotnych związanych z narkomanią oraz ochrony zdrowia psychicznego;

Podjęcie przez Gminną Komisję Rozwijania Problemów Alkoholowych działań zmierzających do podjęcia leczenia odwykowego osób uzależnionych.

Popieranie działań zmierzających do utworzenia na terenie Gminy poradni dla osób uzależnionych i współuzależnionych, w tym udzielanie wsparcia finansowego w zakresie niezbędnym do funkcjonowania poradni leczenia uzależnień.

Zwiększenie dostępu do poradnictwa związanego z problemami uzależnień poprzez m.in. prowadzenie poradnictwa przez członków Gminnej Komisji Rozwijania Problemów Alkoholowych dla: uzależnionych, zagrożonych uzależnieniem, członków ich rodzin oraz osób doświadczających przemocy.

Prowadzenie działań i finansowanie Zespołu Przeciwdziałania Przemocy w celu diagnozy przemocy i problemów uzależnienia oraz zaplanowania pomocy i wsparcia dla rodzin, udzielania poradnictwa rodzinnego, prawnego oraz z zakresu uzależnień.

Wskaźniki:

- liczba osób objętych działaniami
- liczba Niebieskich Kart
- liczba osób wniosków do sądu o podjęcie działań wobec nadużywania alkoholu
- formy podejmowanych działań.

Ograniczanie skutków wynikających z zachowań ryzykownych nadużywania napojów alkoholowych i/lub używania innych substancji psychoaktywnych. Redukcja szkód, rehabilitacja (readaptacja, reintegracja) zdrowotna, społeczna i zawodowa.

Wspieranie rodziny w zakresie pomocy w opiece i wychowaniu dziecka oraz w funkcjach jego rozwoju poprzez funkcjonowanie i prowadzenie Placówek Wsparcia Dziecięcego w Czerwionce-Leszczynach, w tym organizowanie zajęć, szkoleń, spotkań, wyjazdów, imprez z charakterem profilaktycznym dla dzieci, młodzieży i ich rodziców, opiekunów prawnych w ramach programów profilaktycznych.

Realizacja projektów z udziałem rodziców i opiekunów dzieci, u których występuje problem uzależnienia od alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych oraz rodzin zagrożonych tymi problemami.

Realizacja działań minimalizujących zachowania ryzykowne dzieci, młodzieży. Dofinansowanie programów profilaktyczno-wychowawczych, w tym wypoczynku dla dzieci młodzieży zagrożonych uzależnieniem. Wspieranie działań socjoterapeutycznych.

Zapewnienie dzieciom różnych form pomocy, w tym dożywiania w ramach programów opiekuńczo-wychowawczych, edukacyjnych, profilaktycznych.

Ograniczenie zachowań ryzykownych zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży, w szczególności wspieranie realizacji pozalekcyjnych zajęć sportowo-rekreacyjnych oraz szkolnych i poza szkolnych programów profilaktycznych poprzez dofinansowanie m.in. zakupu materiałów i pomocy niezbędnych do ich realizacji.

Wskaźniki:

- liczba spotkań, wyjazdów, imprez
- liczba projektów, programów
- wydatki poniesione na realizację zadań
- liczba uczestników

Zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy.

Promowanie abstynencji i zdrowego stylu życia. Realizacja profesjonalnych programów profilaktycznych oraz autorskich programów szkolnych i środowiskowych dla dzieci i młodzieży w ramach poprawy bazy materialnej do działań profilaktycznych w rozwijaniu problemów uzależnień. Dofinansowanie tych programów.

Prezentacje teatralnych i innych artystycznych form programów profilaktycznych dotyczących problemów uzależnień oraz zjawisk przemocy i agresji

Zakup i dystrybucja materiałów, informacyjnych, profilaktycznych z zakresu uzależnień i zachowań ryzykownych

Egzekwowanie zapisów ustawy dotyczących reklamy, promocji, sprzedaży napojów osobom nietylko pełnoletnim, osobom do lat 18, na kredyt lub pod zastaw,

Zmniejszenie dostępu do napojów alkoholowych. poprzez regulacje ograniczające miejsca sprzedaży i podawania napojów alkoholowych

Nieprzekraczanie ustalonej liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych.

Wskaźniki:

- liczba kontroli punktów sprzedaży
- poniesione wydatki na materiały informacyjne, ulotki
- liczba zajęć, prezentacji
- ilość rozpowszechnionych plakatów, ulotek, broszur oraz informacji,

Konstruowanie i utrwalanie modelu zdrowego stylu życia oraz promowanie postaw abstynenckich. Tworzenie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi problemami. Promocja zdrowia.

Wspieranie programów i działań realizowanych przez stowarzyszenia abstynenckie.

Działania wspierające pracę z rodzinami, u których w związku z uzależnieniem występują problemy społeczne w tym wsparcie projektów społecznych.

Organizowanie zajęć motywacyjno - edukacyjnych dla osób z problemem alkoholowym pijących ryzykownie, szkodliwie także osób nie kwalifikujących się do terapii w tym osób zagrożonych uzależnieniem oraz członków rodzinnego.

Tworzenie warunków do pracy Gminnej Komisji Rozwijania Problemów Alkoholowych w tym wynagrodzenia dla członków, obsługa administracyjna, utrzymanie lokalu i dostosowanie do potrzeb wynikających z działalnością Komisji,

dodatkowe szkolenia dla członków Komisji: pokrywanie kosztów sądowych, wydawania opinii przez biegłych orzekających w sprawie uzależnienia od alkoholu oraz innych niezbędnych kosztów wynikających z działania i funkcjonowania Komisji.

Wskaźniki:

- liczba zrealizowanych projektów socjalnych, zajęć
- liczba uczestników
- liczba wydatków poniesionych przez GKRPA

Prowadzenie działań profilaktycznych i edukacyjnych w środowisku lokalnym w zakresie zagrożeń uzależnieniami ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży.

Wspieranie działań organizacji pożytku publicznego w zakresie zajęć, edukacji, profilaktyki uzależnień.

Prowadzenie i finansowanie (współfinansowanie) społecznej edukacji związanej z profilaktyką problemów uzależnień poprzez np. prelekcje, pogadanki, wykłady, narady, spotkania, konferencje (informowanie o szkodliwości alkoholu i innych substancji psychoaktywnych), w tym również finansowanie i zakup nagród dla finalistów konkursów szkolnych o tematyce dot. wychowania w trzeźwości i przeciwdziałania narkomanii.

Udział w ogólnopolskiej kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł” oraz innych ogólnopolskich, regionalnych i gminnych akcjach i projektach dotyczących problematyki uzależnień.

Przygotowanie i realizacja szkoleń i programów edukacyjno-profilaktycznych dla różnych grup zawodowych i wiekowych między innymi pracowników socjalnych, policji, straży miejskiej, rodziców, pedagogów, sprzedawców oraz dzieci i młodzieży.

Wskaźniki :

- liczba prelekcji, wykładów
- liczba uczestników
- liczba akcji, projektów

Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób i rodzin z problemem uzależnień przez objęcie ich formami pomocy psychospołecznej i prawnej oraz zajęciami w grupach wsparcia

Wspieranie realizacji działań profilaktycznych prowadzonych przez Ośrodek Pomocy Społecznej, w szczególności poprzez Zespół Przeciwdziałania Przemocy, Klub Integracji Społecznej oraz Placówki Wsparcia Dziennego z uwzględnieniem wydatków związanych z prowadzeniem i finansowaniem tych działań oraz tworzeniem warunków do prowadzenia profilaktyki.

Wsparcie usług aktywizacyjnych ukierunkowanych na wzmacnianie aktywności społecznej i uzyskanie samodzielności życiowej osób bezdomnych poprzez prowadzenie zajęć edukacyjnych, wykładów, treningów. Wspieranie zatrudnienia socjalnego jako uzupełnienie działań, w przypadku udziału osób uzależnionych z terenu Gminy.

Wspieranie działań marginalizujących osoby uzależnione oraz rodziny z problemem uzależnień.

Wspieranie zatrudnienia socjalnego jako uzupełnienie działań , w przypadku udziału osób uzależnionych z terenu Gminy.

Wskaźniki:

- liczba działań profilaktycznych
- liczba poniesionych wydatków
- liczba osób uzależnionych w przypadku wspierania zatrudnienia socjalnego.

Zadania regulacyjne i zapewnienie skutecznego egzekwowania przepisów wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Uchwalanie przez Radę Miejską przepisów gminnych o charakterze wykonawczym w zakresie liczby punktów sprzedaży napojów zawierających powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa),

Ustalanie na terenie gminy zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych

Opiniowanie wniosków o pozwolenie sprzedaży alkoholu, wydawanie zezwoleń na sprzedaż alkoholu

Podjęcie interwencji w związku z naruszeniem przepisów ustawy dotyczących reklamy, promocji, sprzedaży napojów osobom niepełnoletnim, osobom do lat 18, na kredyt lub pod zastaw,

Wskaźniki:

- liczba punktów sprzedaży
- liczba decyzji zezwalających na sprzedaż alkoholu
- liczba decyzji uchylających pozwolenie na sprzedaż

Edukacja w zakresie profilaktyki oraz szkód wynikających z nadużywania alkoholu, stosowania środków psychoaktywnych.

Współpraca interdyscyplinarna podmiotów działających w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w zakresie inicjowania, udoskonalania działań poprzez m.in. udział w I skim Forum Profilaktyki Uzależnień .

Szkolenie różnych grup zawodowych i wiekowych między innymi pracownikami socjalnymi, policji, strażnicy miejskiej , rodziców, pedagogów, sprzedawców oraz dzieci i młodzieży w zakresie profilaktyki, rozwiązywania problemów uzależnień i wynikających z nich patologii życia społecznego , przemocy.

Podnoszenie kwalifikacji przez osoby prowadzące profilaktykę i działania na rzecz rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniami oraz przemoc w rodzinie.

Działania konsultacyjno - superwizyjne dla osób pracujących w wietlicach oraz pracujących z osobami uzależnionymi .

Zakup środków i materiałów , usług służących edukacji z zakresu profilaktyki uzależnień i podnoszeniu kwalifikacji.

Tworzenie warunków do realizacji szkoleń , edukacji, zajęć z zakresu profilaktyki uzależnień .

Wskaźniki:

- wydatki poniesione na szkolenia oraz inną działalność edukacyjną, w tym wydatków na zakup niezbędnych pomocy.
- liczba szkoleń,
- liczba osób biorących udział w szkoleniach,

VII. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

1. Komisja prowadzi swoją działalność poprzez dyskusje, co najmniej raz w tygodniu, obrady na posiedzeniach ogólnych, co najmniej raz w miesiącu, udział w grupach roboczych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie i kontrol punktów sprzedaży napojów alkoholowych. Komisja podejmuje m.in. takie obowiązki jak: prowadzenie procedury zobowiązującej do podjęcia leczenia wobec osób nadużywających alkoholu oraz prowadzenie rozmów motywacyjno-interwencyjnych, opiniowanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.
2. Za udział w pracach Komisji, jej członkowie otrzymuje wynagrodzenie miesięczne z dołu.
3. Ustala się wynagrodzenie miesięczne brutto w następujących wysokościach:
 - przewodniczący, zastępca, sekretarz - 700,00 złotych
 - pozostali członkowie - 600,00 złotych

VIII. Finansowanie Programu

Źródłem finansowania są zadania Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi na poziomie gminnym sąrodki w postaci opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż detaliczną napojów alkoholowych. Uwzględnia się również możliwości pozyskania dodatkowych źródeł finansowania jak np. inne źródła zewnętrzne pozyskiwane zarówno przez Gminę jak i realizatorów oraz partnerów.

Z źródeł tych, finansowane są w ramach umów o prace i umów zleceń wynagrodzenia osób realizujących zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w stopniu całkowitym lub częściowym.

IX. Ewaluacja

Ewaluacja ma na celu monitoring działań realizowanych zgodnie z założeniami Programu oraz w celu dostarczenia wniosków i rekomendacji. Monitorowanie będzie odbywać się poprzez współpracę partnerów realizujących Program.

Narzędzia ewaluacji Programu:

1. Pozyskiwanie i analiza danych dotyczących realizacji Programu
2. Sporządzanie sprawozdań z realizacji Programu.